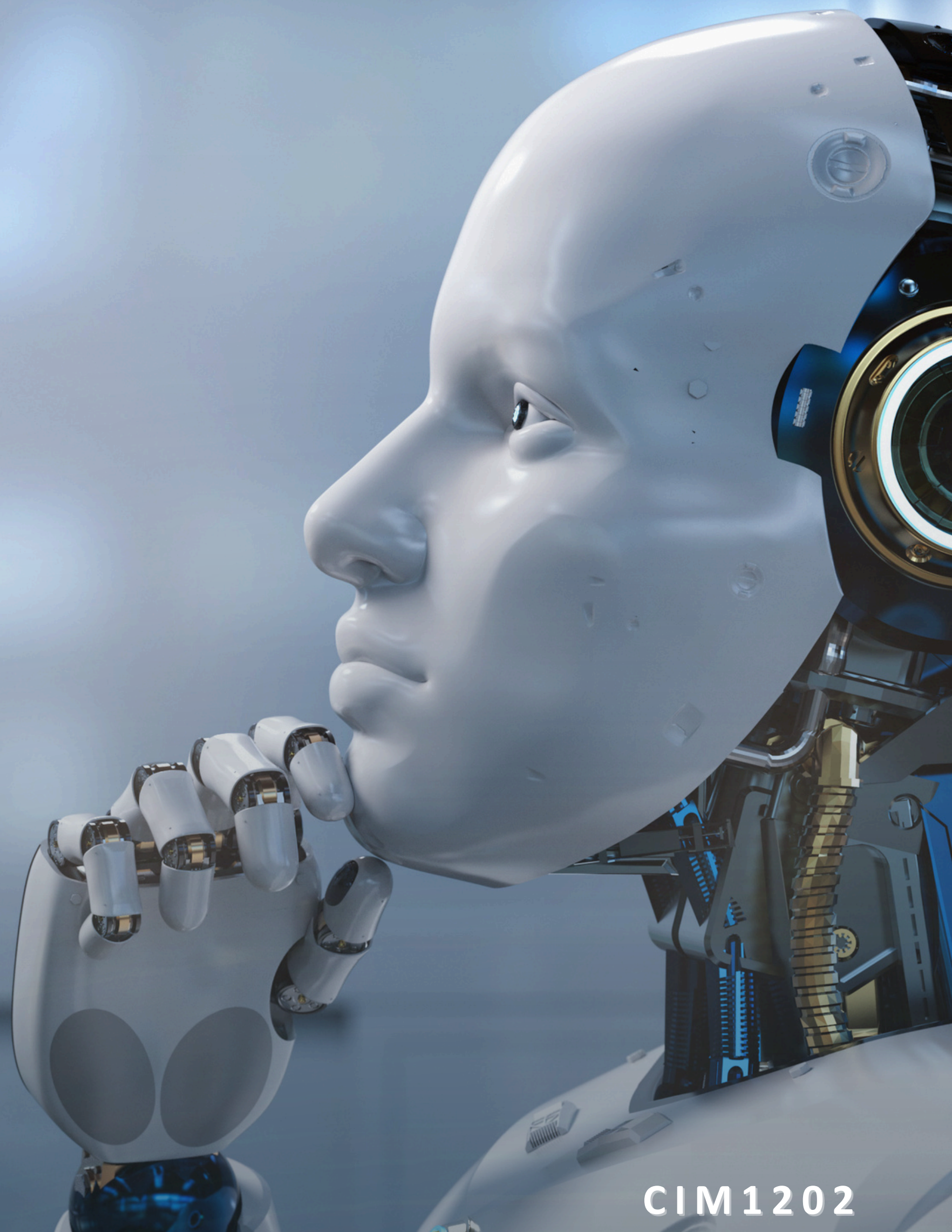

เอกสารประกอบการสอน

CIM1202

MANAGEMENT INNOVATION

นวัตกรรมจัดการ

DR.TAWATCHAI SUPHUAN
2025

สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

คำนำ

เอกสารประกอบการสอนรายวิชานวัตกรรมการจัดการฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา CIM1202 ซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้หลักการและแนวคิดด้านนวัตกรรมการจัดการเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในยุคที่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 และเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรและโมเดลธุรกิจอย่างพลิกผัน การเข้าใจปัจจัยทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนขององค์กรจึงเป็นสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารและนักวิชาชีพในศตวรรษที่ 21

เอกสารประกอบการสอนฉบับนี้ได้รวบรวมและนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งมิติทางทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บทหลัก ตั้งแต่หลักการและแนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรมการจัดการ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการ การนำนวัตกรรมไปใช้ การจัดการนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์ นวัตกรรมกระบวนการและเทคโนโลยี นวัตกรรมโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการ นวัตกรรมด้านการสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กร และการประเมินผลและการพัฒนาต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประกอบด้วยการบรรยายเชิงโต้ตอบ การศึกษากรณีศึกษาขององค์กรที่ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้แบบโครงงาน การจำลองสถานการณ์และเกมธุรกิจ และการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เครื่องมือจำลองและซอฟต์แวร์เฉพาะทาง และฐานข้อมูลกรณีศึกษาขององค์กรชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการสอนฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทางนวัตกรรมการจัดการ และสามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อาจารย์ ดร.ธวัชชัย สู่เพื่อน

มิถุนายน 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	(1)
แผนบริการการสอนประจำวิชา	(5)
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 1	1
บทที่ 1 บทนำสู่วัตกรรมการจัดการ	4
1.1 ความหมายและความสำคัญของนวัตกรรมการจัดการ	4
1.2 วิวัฒนาการของนวัตกรรมการจัดการ	7
1.3 องค์ประกอบของนวัตกรรมการจัดการ	10
1.4 ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการต่อองค์กร	14
1.5 ความท้าทายในการนำนวัตกรรมการจัดการมาใช้	17
บทสรุป	20
คำถามท้ายบท	22
แบบทดสอบท้ายบท	23
เอกสารอ้างอิง	27
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 2	30
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนวัตกรรม	32
2.1 ทฤษฎีนวัตกรรมคลาสสิก	32
2.2 ประเภทของนวัตกรรมการจัดการ	35
2.3 ระดับของการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม	38
2.4 แหล่งที่มาของความคิดนวัตกรรม	41
2.5 วงจรชีวิตของนวัตกรรม	44
บทสรุป	48
คำถามท้ายบท	49
แบบทดสอบท้ายบท	50
เอกสารอ้างอิง	54
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 3	55
บทที่ 3 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและนวัตกรรม	58
3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	58
3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	61
3.3 แรงขับเคลื่อนของนวัตกรรม	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 อุปสรรคต่อการสร้างนวัตกรรม	66
3.5 โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม	69
บทสรุป	72
คำถามท้ายบท	73
แบบทดสอบท้ายบท	74
เอกสารอ้างอิง	78
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 4	79
บทที่ 4 การพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการ	82
4.1 กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์	82
4.2 เครื่องมือและวิธีการสร้างนวัตกรรม	85
4.3 การจัดการที่মনวัตกรรมการ	87
4.4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์	90
4.5 การประเมินและคัดเลือกแนวคิดนวัตกรรม	92
บทสรุป	94
คำถามท้ายบท	96
แบบทดสอบท้ายบท	97
เอกสารอ้างอิง	101
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 5	103
บทที่ 5 การนำนวัตกรรมจัดการไปใช้	105
5.1 การวางแผนการนำนวัตกรรมไปใช้	105
5.2 การจัดการการเปลี่ยนแปลง	107
5.3 ขั้นตอนการนำไปใช้จริง	110
5.4 การสร้างสมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร	112
5.5 การสร้างระบบสนับสนุน	114
บทสรุป	117
คำถามท้ายบท	118
แบบทดสอบท้ายบท	119
เอกสารอ้างอิง	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 6	125
บทที่ 6 การจัดการนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์	128
6.1 การเชื่อมโยงนวัตกรรมกับกลยุทธ์องค์กร	128
6.2 การพัฒนาแผนแม่บทนวัตกรรม	131
6.3 การจัดการผลงานและการสร้างมูลค่า	133
6.4 การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม	136
6.5 การจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์	138
บทสรุป	141
คำถามท้ายบท	142
แบบทดสอบท้ายบท	143
เอกสารอ้างอิง	147
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 7	149
บทที่ 7 นวัตกรรมกระบวนการและเทคโนโลยี	151
7.1 การปรับปรุงกระบวนการทำงาน	151
7.2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	154
7.3 การจัดการการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	157
7.4 การสร้างนวัตกรรมผ่านระบบอัตโนมัติ	159
7.5 การจัดการข้อมูลและความรู้	162
บทสรุป	165
คำถามท้ายบท	167
แบบทดสอบท้ายบท	168
เอกสารอ้างอิง	172
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 8	173
บทที่ 8 นวัตกรรมโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการ	175
8.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรใหม่	175
8.2 การสร้างทีมงานและการทำงานร่วมกัน	178
8.3 การพัฒนาภาวะผู้นำแบบใหม่	180
8.4 การจัดการประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากร	182
8.5 การสร้างระบบการตัดสินใจใหม่	185

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสรุป	187
คำถามท้ายบท	189
แบบทดสอบท้ายบท	190
เอกสารอ้างอิง	194
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 9	195
บทที่ 9 นวัตกรรมด้านการสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กร	198
9.1 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม	198
9.2 การปฏิรูประบบการสื่อสาร	201
9.3 การจัดการความหลากหลายและการรวมกลุ่ม	203
9.4 การสร้างระบบแรงจูงใจและการยอมรับ	206
9.5 การจัดการการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	208
บทสรุป	211
คำถามท้ายบท	212
แบบทดสอบท้ายบท	213
เอกสารอ้างอิง	217
แผนบริการการสอนประจำบทที่ 10	219
บทที่ 10 การประเมินผลและการพัฒนาต่อเนื่อง	222
10.1 การออกแบบระบบการวัดผลนวัตกรรม	222
10.2 เครื่องมือและวิธีการประเมินผล	225
10.3 การสร้างกระบวนการเรียนรู้องค์กร	228
10.4 การปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	231
10.5 การสร้างความยั่งยืนของนวัตกรรม	234
บทสรุป	237
คำถามท้ายบท	239
แบบทดสอบท้ายบท	240
เอกสารอ้างอิง	244

แผนบริหารการสอนประจำวิชา

รหัสวิชา	CIM1202	3(3-0-6)
ชื่อวิชา	นวัตกรรมการจัดการ (Management Innovation)	
เวลาเรียน		60 ชม./ภาคเรียน

คำอธิบายรายวิชา

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการ ความสำคัญของนวัตกรรมจัดการต่อการดำเนินธุรกิจ ประเภทของนวัตกรรมการพัฒนาและนำนวัตกรรมจัดการ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรมจัดการ รวมถึงทฤษฎีและกรอบความคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริหารองค์กร
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และเข้าใจความสำคัญของนวัตกรรมจัดการต่อการดำเนินธุรกิจในบริบทของเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันที่รุนแรง
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถจำแนกและอธิบายประเภทของนวัตกรรมจัดการ ทั้งในด้านกระบวนการ โครงสร้าง เทคโนโลยี และรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน
4. เพื่อให้นักศึกษาสามารถพัฒนาและนำนวัตกรรมจัดการมาประยุกต์ใช้ในองค์กร โดยสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป
5. เพื่อให้นักศึกษาสามารถประเมินและเลือกใช้เครื่องมือและแนวทางในการบริหารจัดการนวัตกรรมที่เหมาะสมกับลักษณะและบริบทขององค์กรในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม

เนื้อหา

บทที่ 1 บทนำสู่นวัตกรรมจัดการ

6 ชั่วโมง

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของนวัตกรรมจัดการ
- 1.2 วิวัฒนาการของนวัตกรรมจัดการ
- 1.3 องค์ประกอบของนวัตกรรมจัดการ
- 1.4 ผลกระทบของนวัตกรรมจัดการต่อองค์กร
- 1.5 ความท้าทายในการนำนวัตกรรมจัดการมาใช้

- บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนวัตกรรม** 6 ชั่วโมง
- 2.1 ทฤษฎีนวัตกรรมคลาสสิก
  - 2.2 ประเภทของนวัตกรรมการจัดการ
  - 2.3 ระดับของการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม
  - 2.4 แหล่งที่มาของความคิดนวัตกรรม
  - 2.5 วงจรชีวิตของนวัตกรรม
- บทที่ 3 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและนวัตกรรม** 6 ชั่วโมง
- 3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก
  - 3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
  - 3.3 แรงขับเคลื่อนของนวัตกรรม
  - 3.4 อุปสรรคต่อการสร้างนวัตกรรม
  - 3.5 โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
- บทที่ 4 การพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการ** 6 ชั่วโมง
- 4.1 กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์
  - 4.2 เครื่องมือและวิธีการสร้างนวัตกรรม
  - 4.3 การจัดการที่মনวัตกรรม
  - 4.4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์
  - 4.5 การประเมินและคัดเลือกแนวคิดนวัตกรรม
- บทที่ 5 การนำนวัตกรรมจัดการไปใช้** 6 ชั่วโมง
- 5.1 การวางแผนการนำนวัตกรรมไปใช้
  - 5.2 การจัดการการเปลี่ยนแปลง
  - 5.3 ขั้นตอนการนำไปใช้จริง
  - 5.4 การสร้างสมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร
  - 5.5 การสร้างระบบสนับสนุน
- บทที่ 6 การจัดการนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์** 6 ชั่วโมง
- 6.1 การเชื่อมโยงนวัตกรรมกับกลยุทธ์องค์กร
  - 6.2 การพัฒนาแผนแม่บทนวัตกรรม
  - 6.3 การจัดการผลงานและการสร้างมูลค่า
  - 6.4 การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม
  - 6.5 การจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์

บทที่ 7 นวัตกรรมกระบวนการและเทคโนโลยี	6 ชั่วโมง
7.1 การปรับปรุงกระบวนการทำงาน	
7.2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	
7.3 การจัดการการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	
7.4 การสร้างนวัตกรรมผ่านระบบอัตโนมัติ	
7.5 การจัดการข้อมูลและความรู้	
บทที่ 8 นวัตกรรมโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการ	6 ชั่วโมง
8.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรใหม่	
8.2 การสร้างทีมงานและการทำงานร่วมกัน	
8.3 การพัฒนาภาวะผู้นำแบบใหม่	
8.4 การจัดการประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากร	
8.5 การสร้างระบบการตัดสินใจใหม่	
บทที่ 9 นวัตกรรมด้านการสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กร	6 ชั่วโมง
9.1 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม	
9.2 การปฏิรูประบบการสื่อสาร	
9.3 การจัดการความหลากหลายและการรวมกลุ่ม	
9.4 การสร้างระบบแรงจูงใจและการยอมรับ	
9.5 การจัดการการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	
บทที่ 10 การประเมินผลและการพัฒนาต่อเนื่อง	6 ชั่วโมง
10.1 การออกแบบระบบการวัดผลนวัตกรรม	
10.2 เครื่องมือและวิธีการประเมินผล	
10.3 การสร้างกระบวนการเรียนรู้องค์กร	
10.4 การปรับปรุงและพัฒนา นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	
10.5 การสร้างความยั่งยืนของนวัตกรรม	

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การบรรยายเชิงโต้ตอบร่วมกับการศึกษากรณีตัวอย่าง โดยนำเสนอแนวคิดทฤษฎี นวัตกรรม การจัดการผ่านการวิเคราะห์กรณีศึกษาขององค์กรที่ประสบความสำเร็จในการนำนวัตกรรมมาใช้ เพื่อให้ นักศึกษา เข้าใจการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

2. การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) ที่มอบหมายให้นักศึกษาทำงานเป็นทีมในการ พัฒนาแผนนวัตกรรม การจัดการสำหรับองค์กรหรือธุรกิจที่กำหนด ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบ แนวทางแก้ไข จนถึง การนำเสนอผลงาน

3. การอภิปรายกลุ่มและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับประเด็นท้าทายในการบริหารจัดการ นวัตกรรม โดยจัดให้มีการนำเสนอมุมมองที่แตกต่างกันและการหาข้อสรุปร่วมกันจากประสบการณ์ของนักศึกษา
4. การจำลองสถานการณ์และเกมธุรกิจ (Business Simulation) ที่ให้นักศึกษาได้ลองตัดสินใจในการ จัดการนวัตกรรมภายใต้สถานการณ์และข้อจำกัดต่างๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์และการแก้ปัญหา
5. การเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารจากภาคธุรกิจ มาบรรยายพิเศษและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมจัดการไปใช้ในองค์กรจริง พร้อมทั้งการจัดกิจกรรมเสวนาและการถาม-ตอบ

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนและหนังสืออ้างอิง ที่รวบรวมทฤษฎี แนวคิด และกรณีศึกษาเกี่ยวกับ นวัตกรรมจัดการจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ รวมถึงบทความวิจัยและรายงานจากองค์กรชั้นนำ
2. สื่อการนำเสนอแบบดิจิทัลและสื่อประสม ที่ประกอบด้วยสไลด์การนำเสนอ วิดีโอตัวอย่าง อินโฟ กราฟิก และแผนภาพที่อธิบายแนวคิดและกระบวนการนวัตกรรมจัดการอย่างชัดเจน
3. แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และระบบการจัดการเนื้อหา ที่รองรับการเข้าถึงเอกสาร การส่งงาน การอภิปรายออนไลน์ และการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาในรูปแบบดิจิทัล
4. เครื่องมือจำลองและซอฟต์แวร์เฉพาะทาง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการโครงการนวัตกรรม และการสร้างแบบจำลองธุรกิจ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนวัตกรรม
5. ฐานข้อมูลกรณีศึกษาและคลังสื่อการเรียนรู้ ที่รวบรวมตัวอย่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมจัดการ จากองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งสื่อสนับสนุนการเรียนรู้เช่น บทสัมภาษณ์ รายงานการวิจัย และ ข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. คะแนนระหว่างเรียน
  - 1.1 การทดสอบความรู้ความสามารถ
  - 1.2 เวลาเรียนและการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน
  - 1.3 การทำรายงานค้นคว้าตามที่กำหนดตามคุณภาพของรายงานที่ส่งให้ผู้สอน
  - 1.4 การทำโครงการกรณีศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการ

2. คะแนนการสอบความรู้ปลายภาค

ประเมินผล

อักษร	ผลการศึกษา	ช่วงคะแนน	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม	86.00 - 100	4.00
A-	ดีเยี่ยม	82.00 - 85.00	3.75
B+	ดีมาก	78.00 - 81.00	3.50
B	ดี	74.00 - 77.00	3.00
B-	ค่อนข้างดี	70.00 - 73.00	2.75
C+	ปานกลางค่อนข้างดี	66.00 - 69.00	2.50
C	ปานกลาง	62.00 - 65.00	2.00
C-	ปานกลางค่อนข้างอ่อน	58.00 - 61.00	1.75
D+	ค่อนข้างอ่อน	54.00 - 57.00	1.50
D	อ่อน	50.00 - 53.00	1.00
D-	อ่อนมาก	46.00 - 49.00	0.75
F	ตก	0.00 - 45.00	0.00
S	ผ่าน(ปรับพื้นฐาน)	50 ขึ้นไป	-
U	ไม่ผ่าน(ปรับพื้นฐาน)	ต่ำกว่า 50	-
I	รอคะแนนเพื่อตัดเกรด	-	-
W	ยกเลิกรายวิชา	-	-
V	ร่วมฟัง	-	-